

Henri Goldstein: For 400 år siden bød kongen jøder velkommen i Danmark. Fredag er det nøjagtig 400 år siden, Christian IV inviterede de første jøder til Danmark.

**Siden har jøder integreret sig i Danmark med stor succes, men er alligevel genstand for misforstået kritik, skriver formanden for Det Jødiske Samfund, Henri Goldstein
Henri Goldstein, overlæge og formand for Det Jødiske Samfund (tidligere Det Mosaiske Troessamfund).**

Kronik fra Kristeligt Dagblad den 23. november 2022.

"Fra jødisk side er det glædeligt, at integrationen har været en succes. Men mest afgørende har det været, at den store del af Danmarks indbyggere har ladet det jødiske mindretal integrere sig."

Når jødiske gudstjenester skal udtrykke glæde, læser man ofte et udvalg af Davids salmer fra Det Gamle Testamente. Ét af de vers, jeg sætter pris på, lyder i dansk oversættelse: "Dette er dagen, som Herren har skabt, lad os fryde og glæde os på den."

Dagen i dag er en glædelig dag. Det er præcis 400 år siden, Christian IV indbød de første jøder til at bosætte sig i den nye by Glückstadt i Holsten. I modsætning til mange steder i Europa, hvor jøder søgte tilflugt for antisemitisme, var det her landets konge, der inviterede og bød indenfor. De første jøder i Danmark var ikke flygtninge. De bad ikke om beskyttelse, men var inviteret. Kongens motiv er ikke klokkeklart, men det er heller ikke vigtigt, da invitationen bragte noget godt med sig.

Jøderne i Danmark har siden søgt en integration, som allerede er nævnt i Talmud, det gamle jødiske værk, som er mere end 1700 år gammelt. Her står der meget tydeligt: "Landets lov er din lov." Meningen er ikke til at tage fejl af. Integration, ikke assimilation, er en jødisk forpligtelse, og Danmarks jøder vedkender sig denne forpligtelse sammen med vort ønske om at kunne fortsætte 400 års religiøs praksis. Når denne frihed trues, er vi truet på det inderste i vore hjerter - truet på essensen af vor jødedom.

Gennem de seneste årtier har vi haft en offentlig debat om flere af vore ritualer. Formentlig skyldes dette nye og antalsmæssigt store minoriteter i Danmark. Man har forsøgt at give os gode råd om, hvordan vi skal udleve vores religion. Det har bekymret os meget af flere årsager. Vi har som jøder ingen adgang til at give eksempelvis katolikker, lutheranere eller muslimer gode råd om deres ritualer. Kristendommen styres af kristne, islam af muslimer, og jødedommen af jøder. Hvis man lader andre end majoritetssamfundet være borgere, må det omfatte retten til egen kultur og religion. Ellers er der tale om tvangsassimilation, og så forsvinder dele af vore frihedsrettigheder ifølge Grundloven.

Når jeg nævner jødisk integration, omfatter det danske jøders indsats på en række områder som kunst, litteratur, erhvervsliv, videnskab, politik og aviser og presse. Vi har aftjent vores værnepligt,

og vi har levet i - og med - det danske samfund, både da det er gået ned og op. Vi har taget det sure med det søde.

Lad os blot nævne nogle eksempler: Tuborg er grundlagt af en dansk jøde. Det samme gælder Bing & Grøndahls porcelænsfabrik. Niels Bohr havde en jødisk mor, og to jøder var rektorer for Københavns Universitet i anden halvdel af det 20. århundrede.

Instruktørerne Sam Besekow og Susanne Bier har sat deres aftryk på dansk teater og film. Edvard Brandes grundlagde Politiken og blev senere minister, og hans bror Georg Brandes satte sit præg på dansk litteratur i de sidste årtier af det 19. århundrede. Folketinget har haft en jødisk formand, og eksempelvis var Henry Grünbaum (S) finansminister og Isi Foighel (K) skatteminister. Og lad os ikke glemme de to jødiske forfattere Henri Nathansen og M.A. Goldschmidt, der i det 19. århundrede åbnede det jødiske miljø for Danmark.

Fra jødisk side er det glædeligt, at integrationen har været en succes. Men mest afgørende har det været, at den store del af Danmarks indbyggere har ladet det jødiske mindretal integrere sig. En minoritet kan vælge at undlade enhver form for integration, og på samme måde kan majoriteten i et samfund forhindre en vellykket integration. Det danske samfund har i vid udstrækning ønsket jødisk integration. Det tjener Danmarks befolkning til stor ros. Symbiosen af dansk og jødisk har gavnnet jøder såvel som ikke-jøder.

Der er mange indfaldsvinkler, når det jødiske mindretal i Danmark skal beskrives. Især i udlandet - men også i nogen grad herhjemme - vil man starte med redningen af de fleste danske jøder i oktober 1943. Det er en historisk begivenhed, der har slået sig fast i tre-fire jødiske generationer. Men den tyske antisemitisme dengang suppleres i høj grad af ekstrem arabisk terror, der på 30 år har angrebet synagogen i det indre København to gange. Det har kostet liv, men det har ikke kostet de voksende gode relationer mellem jøder og muslimer i Danmark. Det er vigtigt for danske jøder, at et (stort) mindretal ikke bedømmes på få terroristers gerninger.

Hvis denne terror dækker over ønsket om at skade den demokratiske stat Israel, burde disse tydelige antisemitiske handlinger finde sted ved Israels ambassade. Når en dansk minister betegner en avisartikel om Israel som "skriget fra Krystalgade", eller når en politisk demonstration mod Israel finder sted ved Det Mosaiske Troessamfunds administrationsbygning, så angriber man jøder i Danmark. Det er lokal antisemitisme, der en gang imellem fejlagtigt betegnes som antizionisme. Jøder i Danmark har naturligvis ikke stemmeret i Israel.

Det Jødiske Samfund kan dog glæde sig over, at regeringen i begyndelsen af året fremlagde en plan til bekæmpelse af antisemitisme. Det er et fint signal fra landets ledelse om, at antisemitisme er en helt speciel form for hadforbrydelse og diskrimination, som skal bekæmpes. Danmarks jøder vil udover bekæmpelse af antisemitisme meget gerne medvirke til udryddelse af al diskrimination her til lands.

Da vi arbejdede med ovennævnte plan, måtte vi erkende, at et kontor i Udenrigsministeriet havde overset (læs: misforstået) den kendsgerning, at den urimelige og fejlplacerede kritik af Israel ofte dækker over gammeldags antisemitisme. Vi taler ikke om almindelig kritik, som vi eksempelvis udøver over for andre lande i Europa eller den øvrige verden - men det "politisk korrekte" bombardement af Israel er langt ud over kritik i og af et demokrati.

På almindeligt dansk betyder det, at man ikke kan omtale den jødiske verden og udelukke den jødiske stat. Gør man det, sætter man kikkerten for det blinde øje. Så har man ikke forstået ret meget om nutidigt jødisk liv i Danmark.

Fortsat jødisk liv i Danmark afhænger af flere ting. Det gælder blandt andet den fysiske sikkerhed, som på fineste vis varetages af politiet og PET. Jeg er ikke sikker på, at den enkelte betjent forstår vigtigheden af sit eget arbejde. Vi beundrer det - og sender taknemmelige hilsener til hver enkelt. Uden denne indsats var der intet jødisk liv i Danmark. Frygten for terror ville vinde. Det fortjener Danmark ikke.

Selve det jødiske liv udfolder sig ikke alene som gudstjenester i synagogen. Det Jødiske Samfund har et rigt forenings- og kulturliv. Som i andre sammenhænge kan man ikke skille kultur og religion. Kultur har ofte sine rødder i religionen, selvom det ikke altid er klart for enhver. Nogle jøder i Danmark tænker hverken på jødisk kultur eller religion, men har en jødisk identitet og føler, at de "hører til" i den jødiske minoritet.

Jødisk liv her afhænger af alle grupper. Noget er naturligvis vigtigere end andet. Men det pluralistiske jødiske samfund har en værdi i sig selv. Selvsagt betyder følelsen af at "høre til" meget. Forsvinder den, og bliver synagogen et museum, er det slut med dansk jødedom.

Dette er en kronik. Kronikken er udtryk for skribentens egen holdning.